

PREVENTIVNÍ PROGRAM 2024/2025

Rokycany, 2. 9. 2024

Mgr. Ing. Jitka Spalová, školní metodik prevence

1.1	Základní údaje o škole	3
1.2	Charakteristika školy	4
1.3	Současná situace ve škole	5
1.4	Školní preventivní tým	10
1.5	Informační zdroje	12
1.5.1	Vnitřní informační zdroje	12
1.5.2	Vnější informační zdroje	13
1.6	Monitoring.....	17
1.7	Cíle preventivního programu	18
1.8	Metody plnění cílů	20
1.9	Evaluaace preventivního programu.....	23
1.10	Přílohy.....	24

1.1 Základní údaje o škole

Název školy	STŘEDNÍ ŠKOLA, ROKYCANY, Jeřabinová 96/III
Ředitelka školy (ŘŠ)	ING. IRENA VOSTRÁ
Telefon	371 728 523
E-mail	vostra@skola-rokycany.cz
Školní metodik prevence (ŠMP)	Mgr. Ing. Jitka Spalová
Telefon	732 589 999
E-mail	spalovajitka@seznam.cz
Specializační studium	ano
Poskytovatel vzdělání	Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Praha
Výchovný poradce (VP)	PaedDr. Milan Vít
Telefon	371
E-mail	vit@skola-rokycany.cz
Specializační studium	ano
Poskytovatel vzdělání	Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Praha
Počet tříd	32
Počet studentů	650
Počet pedagogických pracovníků	63
Počet provozních pracovníků	33

1.2 Charakteristika školy

Střední škola, Rokycany, Jeřabinová 96 je středně velkou školou, kterou navštěvují žáci převážně z okresu Rokycany, ale dojíždí sem i žáci z celého Plzeňského kraje. V současné době má škola 650 žáků. Jsou rozděleni do 32 tříd, většina z nich je víceoborových. V minulých letech byl počet žáků i přes 700, ale v důsledku menšího počtu dětí na základních školách se snížilo i množství studujících na této škole. V posledních dvou letech počet žáků opět narůstá.

Střední škola nabízí tři čtyřleté maturitní obory denní formy, dva klasické (Gastronomie, Obchodník) a jeden hybridní (Mechanik seřizovač – Obráběč kovů), tři dvouleté nástavbové maturitní obory denní formy (Podnikání, Provozní technika a Mechanik seřizovač), jeden tříletý nástavbový maturitní obor kombinované formy (Podnikání) a 7 oborů středního vzdělávání s výučním listem (Mechanik opravář motorových vozidel, Strojní mechanik, Obráběč kovů, Kuchař-číšník, Prodavač, Opravář zemědělských strojů, Lesní mechanizátor).

Součástí školy jsou dílny, kde probíhá praktická výuka žáků školy. Další součástí školy tvoří domov mládeže, ve kterém jsou ubytováni nejen žáci naší školy, ale i žáci gymnázia a střední odborné školy.

Na škole působí ŠMP a VP, kteří vzájemně spolupracují jako školní preventivní tým. Speciální školské poradenské pracoviště není zřízeno, VP sídlí ve vlastním samostatném kabinetě č. 413, ŠMP nemá vyhrazen samostatný kabinet. Funkce speciálního pedagoga ani školního psychologa ve škole vykonávána není, v rámci projektové činnosti ovšem do školy speciální pedagog dochází, a to dle potřeby.

1.3 Současná situace ve škole

SWOT analýza školy

V uplynulých letech bylo školou čerpáno značné množství finančních prostředků z různých projektů EU, státních a krajských dotací, a pokračuje se v tom doposud. Ze získaných finančních prostředků se podařilo vybudovat nové PC učebny, jazykové učebny, zařízení učeben pro odborný výcvik, rekonstrukci školní jídelny, posilovny a další. Díky těmto krokům dochází i ke zlepšování kvality služeb, které může škola žákům nabídnout.

Silné stránky školy

- Lidský potenciál:
 - odborná způsobilost a kvalifikovanost pedagogických pracovníků,
 - další vzdělávání a zvyšování kvalifikace pedagogů,
 - praktické znalosti pedagogů,
 - vystudované specializované činnosti,
 - reprezentace školy na soutěžích,
 - školní akce, exkurze,
 - podpora vedení školy k dalšímu vzdělávání,
 - ochota práce navíc některých pedagogů,
 - zájmová a mimoškolní činnost.
- Materiální potenciál:
 - vybavení pracovního prostředí pedagogických pracovníků (sborovna, kabinety),
 - technické vybavení pracoviště (počítače, tiskárny, programy, ...),
 - úroveň a rozsah nabízených služeb (školní jídelna, prodejna, posilovna, knihovna, domov mládeže, ...),
 - snaha o neustálé zlepšování vybavení (pomůcky, technologie, ...),
 - vedlejší činnost organizace (autoškola, autodílna, prodejna, rauty, ...),
 - dotační projekty z národních i evropských fondů,
 - rekonstrukce modernizace budov školy,

- modernizace vnitřního vybavení prostorů pro teoretickou i praktickou výuku,
- technické vybavení učeben – počítač, dataprojektor, vizualizér,
- výhodná poloha školy – dobrá dostupnost.
- Pedagogický proces:
 - důraz a prosazování práce s PC, internetem a ostatními technologiemi,
 - řízení organizace, ředitelka, zástupci ředitelky, ostatní pracovníci,
 - elektronické dokumenty, usnadnění administrativy učitelů,
 - snaha o provázanost, spolupráci a koordinaci mezi učiteli teorie a praxe,
 - účast a úspěšnost v soutěžích,
 - snaha o neustálou konfrontaci, srovnávání v různých testech, evaluačních akcích,
 - zapojení žáků do procesu řízení – žakovská rada, školní parlament.
- Ostatní faktory:
 - spolupráce se zřizovatelem školy, Školskou radou,
 - většinou převažující dobrá spolupráce s rodiči, komunikace, informovanost,
 - zájem sponzorů o podporu činnosti školy,
 - pořádání společných akcí (dny otevřených dveří, besedy, vyřazení absolventů, ...),
 - zapojení do čerpání dotací evropských a státních.

Slabé stránky školy

- Lidský potenciál:
 - občasné konfliktní situace ve sborovnách, zvýšená intenzita verbální komunikace,
 - občasné spory mezi učiteli teorie a odborného výcviku,
 - degradující a demotivující finanční ohodnocení pedagogů,
 - neustále se zvyšující požadavky na administrativu, nepřímou pedagogickou činnost,

- vzrůstající agrese, negativní projevy chování žáků, arogance, neochota, nezájem,
- pokles společenské prestiže učitelského povolání, neochota spolupráce části rodičů,
- u části starších pedagogů menší flexibilita při práci s moderní technikou,
- míra ochoty akceptovat množství změn, administrativy (technika, výuka, řízení),
- Materiální potenciál
 - vybavenost tříd, školní nábytek, tabule a podlahy ve třídách ve 4. NP,
 - absence tělocvičny,
 - absence přednáškového sálu.
- Pedagogický proces
 - celkově podprůměrné vědomosti žáků školy (testy, čtvrtletní práce),
 - malá ochota a zájem části žáků vzdělávat se, připravovat se, doučovat se,
 - menší soustředěnost, pozornost, schopnost samostatné práce u části žáků,
 - časté kázeňské přestupky při výuce.
- Ostatní faktory
 - minimální zájem nezanedbatelné části rodičů o celkové dění ve škole a o své dítě,
 - narůstající počty zameškaných hodin, zvláště u plnoletých, často i neomluvené absence,
 - vandalismus a ničení školního majetku,
 - sociální skladba žáků (velká část ze sociálně slabších rodin), materiální zabezpečení,
 - rizikové chování, prokázané a řešené projevy,
 - narůstající a zatěžující administrativní, organizační požadavky.

Rizika vyplývající ze slabých stránek

- Pro školu a její zaměstnance:
 - o testování – neustálé snižování vědomostní úrovně žáků,
 - o odchody žáků,
 - o učitel – neochota přizpůsobit se, využívání techniky ve výuce, finanční ohodnocení,
 - o kritika, tlak rodičů, zřizovatele, oslabení důvěry ve školu,
 - o omezená výše provozního rozpočtu, důsledek – pouhá údržba provozu, bez investic,
 - o negativní chování, absence, šikana – hrozba rozšíření a následné nezvládnutí situace.

- Pro žáky a jejich rodiče:
 - o obavy z návaznosti učiva ze základních škol,
 - o větší časové zatížení dětí dalšími aktivitami,
 - o doplňování učiva při různých absencích,
 - o větší problémy méně nadaných žáků a s různými poruchami,
 - o celková nedůvěra a neochota akceptovat změny, méně spolupráce, konflikty.

- Pro školství a společnost celkově:
 - o společenská prestiž, ohodnocení, důsledek – nedostatek kvalifikovaných učitelů,
 - o náhrada nekvalifikovanými pracovníky, důsledek – celkový pokles úrovně,
 - o zvyšování a nárůst administrativy, důsledek – přetěžování, méně času na podstatné,
 - o další rozšíření sociálně patologických projevů chování – záškoláctví, šikana, drogy, ...,
 - o zvýšené nároky na finanční zajištění ze státních prostředků,

- nedůvěra společnosti ve vše nové, zvláště pak u dětí, s minimální propagací, osvětou.

Příležitosti

- Pro školu, její zaměstnance, žáky a jejich rodiče, zřizovatele
 - ŠVP – možnost uplatnit individualitu pedagogického kolektivu, vlastní nápady,
 - menší závislost na centrálním řízení pedagogického procesu než doposud,
 - možnost rozvržení vlastních časových dotací pro předměty, oblasti,
 - možnosti specializace na určité oblasti v rámci jednotlivých tříd,
 - zajímavější a atraktivnější výuka, méně verbalismu, více činností, projektů aj.,
 - větší důraz na samostatnost, řešení úkolu, problém – skupina, kolektiv
 - větší šance pro žáky bez schopnosti paměťového učení,
 - dělení výuky na skupiny, efektivita vyučovacího procesu,
 - zvyšování počítačové gramotnosti, informačních technologií u žáků i učitelů,
 - čerpání finančních dotací z národních a evropských fondů,
 - využívání nových odborných učeben, pracovišť z dotací EU a ČR.
- Pro školství a společnost celkově
 - napravit a posílit společenskou prestiž učitelů,
 - zlepšit finanční podmínky pracovníků ve školství,
 - po materiální stránce se přiblížit evropským standardům,
 - umožnit rozšíření a další nabídky pro vzdělávání učitelů, zvyšování kvalifikace,
 - provázanost, kontinuita se ŠVP na základních školách.

1.4 Školní preventivní tým

Funkce školního preventivního týmu:

- řešení kázeňských přestupků,
- udělování sankcí za kázeňské přestupky,
- sestavování, aktualizace preventivního programu,
- komunikace s rodiči,
- komunikace se subjekty zabývající se prevencí,
- spolupráce s ostatními pedagogy.

Složení preventivního týmu:

- ředitelka školy,
- zástupkyně ředitelky pro teoretickou výuku,
- zástupkyně ředitelky pro praktickou výuku,
- výchovný poradce,
- školní metodik prevence,
- třídní učitelé,
- ostatní učitelé.

1. Školní metodik prevence se řídí náplní práce:

- připravuje preventivní program,
- pracuje ve výchovné komisi,
- spolupracuje s ŠMP ZŠ okresu Rokycany s ÚP, PČR, MÚ, PPP Rokycany a atd.,
- ve spolupráci se všemi pedagogickými pracovníky SŠ sleduje nevhodné chování žáků vůči sobě a učitelům, závadné chování žáků: krádeže, užívání a distribuce drog atd.,
- vede a průběžně aktualizuje databázi spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikových projevů chování,
- účastní se preventivních a výchovných komisí ve škole a vede o nich záznamy,
- koordinuje spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy a externími organizacemi, které mají v kompetenci problematiku rizikových projevů chování,

- zabezpečuje besedy a přednášky pro žáky, třídy na téma škodlivosti závislosti, šikany,
- připravuje ve spolupráci s VP dotazníky pro sociometrická měření s třídními učiteli,
- podílí se na přípravě a průběhu dnů otevřených dveří a náboru žáků ZŠ,
- prezentuje výsledky preventivní práce školy a získává nové odborné informace a zkušenosti,
- spolupracuje s TU na vyhledávání žáků s rizikem rizikových projevů chování a následně jim poskytuje poradenské služby.

2. Výchovný poradce se řídí náplní práce:

- eviduje a připravuje ve spolupráci s třídními učiteli podpůrná opatření pro žáky s SPU a s dys- poruchami,
- spolupracuje s PPP Rokycany,
- pracuje ve výchovné komisi,
- připravuje ve spolupráci s ŠMP dotazníky pro sociometrická měření s třídními učiteli,
- každodenně spolupracuje s každým učitelem a třídním učitelem při vyhledávání problémových žáků a skupin žáků, navrhuje způsob řešení vzniklých problémů,
- spolupracuje s třídním učitelem na plánu a náplni třídnických hodin,
- zabezpečuje besedy, přednášky pro žáky a třídy na téma škodlivosti závislosti, šikany,
- pravidelně kontroluje schránky důvěry,
- provádí konzultace s pedagogickými pracovníky o výchovných problémech jednotlivých žáků,
- zabezpečuje odborné a metodické pomoci pro pedagogické pracovníky – přednášky, besedy, konzultace,
- spolupráce s VP na ZŠ a SŠ okresu Rokycany,
- podílí se na přípravě a průběhu dnů otevřených dveří a náboru žáků ZŠ.

1.5 Informační zdroje

1.5.1 Vnitřní informační zdroje

- školní řád,
- organizace školního roku,
- klasifikační řád,
- výroční zprávy školy,
- školní vzdělávací programy jednotlivých oborů vzdělání,
- školní strategie,
- plán výchovné komise,
- plán třídnických hodin,
- plán práce výchovného poradce,
- preventivní program ohrožení zbraní,
- preventivní program závislostního chování,
- organizační zabezpečení MZ a ZZ,
- evaluační zprávy,
- www stránky školy.

Odborná a metodická literatura

- Učitelské noviny,
- Třídní učitel,
- Prevence,
- Sbírky zákonů.

Základní legislativní opory

- Školský zákon 561/2004 Sb., úplné znění od 15. 2. 2019, zákon ze dne 24. září 2004,
- Zákon o pedagogických pracovnících 563/2004 Sb., aktuální znění, zákon ze dne 24. září 2004,
- [Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1. 11. 2018,](#)

- [Vyhláška č. 353/2016 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění účinném od 1. 11. 2018,](#)
- [Vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění účinném od 1. 11. 2018,](#)
- [Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění účinném od 1. 9. 2018,](#)
- [Vyhláška č. 47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem,](#)
- [Vyhláška č. 16/2005 Sb., o organizaci školního roku,](#)
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016),
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT č.j.: 21291/2010-28),
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027.

1.5.2 Vnější informační zdroje

- Webové stránky týkající se problematiky sociálně patologických jevů:
 - <http://www.adiktologie.cz/>,
 - <http://www.anabell.cz/>,
 - www.cppt.cz,
 - http://www.point14.cz,
 - https://www.diakonie.cz,
 - https://www.ledovec.cz,
 - http://tadyated.org,
 - http://ponton.cz,
 - https://www.bkb.cz,
 - https://niz.cz,
 - https://domus-cpr.cz,

- www.kotva.cppt.cz,
- www.drogy.cz,
- <http://www.drogy-about.estranky.cz/>,
- www.streetwork.cz,
- <http://www.minimalizacesikany.cz/>,
- <http://www.linkabezpeci.cz>,
- <http://www.sikana.cz/>,
- www.e-bezpeci.cz,
- www.ospod.cz,
- <http://www.dduplzen.cz>.

- Kontakt na organizace zabývající se rizikovým chováním:

- **Pedagogicko-psychologická poradna Plzeň**
Pracoviště Rokycany
Jiráskova 181
337 01 Rokycany

Úřední hodiny:

Po: 7.00 – 16.00 hod.
Út: 7.00 – 15.00 hod.
St: 7.00 – 16.00 hod.
Čt: 7.00 – 15.00 hod.
Pá: 7.00 – 12.00 hod.

▪ **Vedoucí pracoviště a metodik primární prevence:**

Mgr. Věra Huzinec Číková

Tel: 733 745 850

E-mail: vera.cikova@pepor-plzen.cz

○ **Policie ČR**

Oddělení tisku a prevence

Čelakovského 902

337 01 Rokycany

Tel.: 974 335 207

Mobil: 602 462 701

E-mail: krpp.tisk.rokycany@pcr.cz

- **Linky důvěry, krizová centra Plzeňského kraje:**

○ **Diecézní charita Plzeň – terénní krizová služba**

Cukrovarská 16/327

777 167 004 NONSTOP

www.kadel.cz

dchp krize@dchp.cz

○ **Linka důvěry a psychologické pomoci - Epoché**

Zábělská 43/5

377 462 312, 605 965 822

www.epochs.cz

ld.plzen@atlas.cz

○ **K-centrum kontaktní centrum - drogy**

Havířská 11

377 421 374

www.cppt.cz

kcentrum@cppt.cz

○ **Linka Bílého kruhu bezpečí**

Husova 11

257 317 110 NONSTOP

www.bkb.cz

bkb.plzen@bkb.cz

○ **Linka dětské pomoci**

Staniční 74

377 260 221, 603 444 192

○ **Linka pro ženy a dívky**

Husovo náměstí 584/2

603 210 999, 731 064 036, 377 919 089

www.poradnaprozeny.eu

plzen@poradnaprozeny.eu

- Zdroje pro pedagogy:

○ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: <http://www.msmt.cz/>,

○ Národní institut pro další vzdělávání: <https://www.nidv.cz/>,

○ Národní ústav pro vzdělávání: <http://www.nuv.cz/>,

○ Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání: <https://www.ceremat.cz/>,

○ Metodický portál RVP: <https://www.rvp.cz/>,

○ Nová maturita: <https://www.novamaturita.cz/>,

○ Nová závěrečná zkouška: <http://www.nuv.cz/t/nzz>,

○ Plzeňský kraj – školství: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/skolstvi-a-sport>.

○ Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje:

<https://www.plzensky-kraj.cz/plan-primarni-prevence-rizikoveho-chovani-plzensk>

- Drogová závislost:

○ K-centrum Plzeň: 731 522 288, <https://www.cppt.cz/nase-zarizeni/k-centrum>,

○ Spolek Ulice Plzeň: <https://www.ulice-plzen.com/>,

○ Adiktologická preventivní ambulance „-21“ – 602 686 893,

○ Ambulance pro nelátkové závislosti, CPPT, o.p.s. – 724 384 461,

- Terénní program, POINT 14, z.ú. – 377 235 526,
- Terapeutická komunita Vršíček – 777 632 490.

- Kontakt na výchovného poradce a školního metodika prevence:
 - výchovný poradce: vit@skola-rokycany.cz,
 - školní metodik prevence: spalovajitka@seznam.cz.

1.6 Monitoring

Monitoring během přestávek a volných hodin – během přestávek a volných hodin je zaveden systém dozorů na chodbách a v jídelně. Dozírající pedagog kontroluje bezpečnost žáků a současně monitoruje situaci ve škole.

Na mapování výskytu rizikového chování v jednotlivých třídách se podílí třídní učitel vedením třídnických hodin, konzultacemi se žáky a jejich zákonnými zástupci, sociometrickým měřením, spolupracuje se školním metodikem prevence a ostatními vyučujícími.

Školní vzdělávací program je sestaven tak, aby obsahoval všechna uvedená témata primární prevence a bylo tak zajištěno, že je žáci absolvují v rámci normální výuky nebo pravidelných školních aktivit jako jsou projektové dny, exkurze, besedy, výjezdové akce atp. Některá témata se probírají opakovaně a ve více předmětech. Studenti tak mají možnost seznámit se s toutéž problematikou z různých úhlů pohledu a v různých souvislostech. To přispívá k upevnění takto získaných kompetencí.

1.7 Cíle preventivního programu

1. Krátkodobé cíle:

- ŠMP – představit se učitelскому sboru,
- ujasnit roli ŠMP a vypracovat komunikační systém na škole pro svou práci,
- vytvořit nástěnku ŠMP,
- vytvořit část web stránek ŠMP,
- seznámit pedagogy s plánem třídnických hodin,
- seznámit pedagogy s primárním programem a s krizovým plánem,
- informovat rodiče a žáky o existenci a realizaci primární prevence na SŠ,
- v rámci evaluačního plánu se zaměřit na vztah učitele a žáka,
- vyhradit určitý počet hodin pro školní preventivní aktivity,
- realizovat aktivity preventivního programu v rámci školních a volnočasových aktivit,
- vyhledávat a navštěvovat představení, besedy a přednášky s odborníky, nabízet četbu publikací s danou tematikou,
- provést monitoring rizikového chování.

2. Střednědobé cíle:

- zajistit lepší spolupráci ŠMP a třídních učitelů v otázce prevence a její realizace,
- vytvořit funkční preventivní program školy,
- detailně rozpracovat preventivní aktivity s pedagogy, kteří je konají v rámci výuky,
- zajistit žákům příjemné a podnětné prostředí,
- podporovat volnočasové aktivity a zájmové kroužky,
- podporovat vzdělávání všech pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.

3. Dlouhodobé cíle (vzhledem k jednotlivým skupinám)

Žáci:

- výchova ke zdravému životnímu stylu,
- vytvoření dlouhodobé funkční strategie primární prevence,
- vytváření pozitivní atmosféry ve škole i ve třídních skupinách, atmosféry vzájemného respektu, bezpečí a udržování kázně,
- vedení k osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času – zájmové, sportovní a volnočasové aktivity,
- výchova k humanismu, rasové, náboženské snášenlivosti a toleranci,
- úspěšné absolvování vzdělávacích oborů ukončením závěrečnou zkouškou a maturitní zkouškou,
- podpora žáků v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti,
- zapojení žáků do práce žákovské rady a žákovského parlamentu,
- zvyšování odolnosti žáků k sociálně patologickým jevům:
 - o adiktologii - drogové závislosti, alkoholismu a kouření,
 - o netolismu,
 - o krádežím, poškozování školního majetku, kriminalitě a delikvenci,
 - o sebepoškozování, rizikového sexuálnímu chování,
 - o xenofobii, rasismu (příslušnosti k subkulturám, nová náboženství),
 - o různým formám šikany,
 - o záškoláctví.

Pedagogové:

- spolupráce při tvorbě a realizaci preventivního programu,
- další vzdělávání učitelů v oblasti prevence.

Rodiče:

- prohloubení spolupráce a zlepšení komunikace školy s rodiči,
- aktivní účast na třídních schůzkách,
- podpora vedení zájmové kroužkové činnosti žáků.

1.8 Metody plnění cílů

ŽÁCI

1. Specifická prevence:

- Bezpečnost v online prostředí - Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy,
- beseda na ÚP – končící ročníky,
- exkurze okresní soud, Rokycany – nastavbové studium,
- prevence šikany – Bílý kruh bezpečí, pobočka Plzeň – 1. ročníky,
- podívej se kolem – modelové situace a hry – Centrum SOS Archa – 1. ročníky,
- nástěnky školního metodika prevence – zaměřené na aktuální témata.

2. Nespecifická prevence:

- minimálně 1 x měsíčně třídnická hodina (plán třídnických hodin),
- jednodenní adaptační kurzy pro žáky prvních ročníků – zajišťuje třídní učitel ve spolupráci s učitelem odborného výcviku,
- pětidenní zimní výcvikový kurz – primárně pro žáky prvních ročníků – zajišťují učitelé TV,
- třídní letní výcvikový kurz – určen pro žáky druhých ročníků – vodní turistika, pěší turistika,
- školní výlet – zajišťuje třídní učitel,
- dvoudenní ekologické pobyty – pro žáky všech ročníků,
- zájmové kroužky – sebeobrana, matematika, anglický jazyk, český jazyk, posilování.
- exkurze – zajišťuje vyučující.

Interní primární prevence:

- občanská nauka:
 - kriminalita, extremismus, radikalismus,
 - právní minimum,
 - šikana,
 - vývoj a rozvoj osobnosti,

- multikulturní výchova,
- rasismus,
- náboženství, sekty,
- zdraví a jeho ochrana,
- etika, mravní hodnoty a postoje,
- sociální skupiny a vztahy v nich;
- tělesná výchova
 - sport jako zdravý životní styl,
 - životospráva,
 - fair play;
- právo
 - trestní odpovědnost, trestné činy, tresty,
 - ochrana práv dětí a mladistvých,
 - základní pojmy teorie práva;
- český jazyk a literatura
 - životní styl,
 - kultura osobního projevu;
- psychologie
 - etika a morálka,
 - duševní hygiena,
 - prevence závislostí;
- ekonomika
 - finanční gramotnost;
- cizí jazyky
 - zdraví, sport, volnočasové aktivity,
 - multikulturalismus;
- třídnické hodiny (příloha).

PEDAGOGOVÉ

- porady učitelů,
- pedagogické rady,
- porady předmětových komisí,
- vzdělávací semináře pedagogů (NIDV, PPP, KCVJŠ, PPP, ...),
- vzdělávací semináře v rámci školy (BOZP, zdravotně, kyberšikana, prevence vyhoření, finanční gramotnost, ...),
- metodické konzultace s ŠMP (dle potřeby),
- metodické konzultace pro učitele s pracovníkem PPP (dle potřeby).

RODIČE

- spolupráce s rodiči 1x za pololetí – realizace třídních schůzek,
- možnost kontaktovat pedagogy pomocí telefonu, e-mailu,
- schůzka v době konzultačních hodin pedagogů nebo po domluvě i mimo ně,
- v případě problémů (výchovných, studijních, zdravotních, ...) se žákem jsou zákonní zástupci pedagogy kontaktováni, informováni a problém společně řeší,
- informace rodičů pomocí webového rozhraní Bakaláři o všech akcích a změnách ve školním rozvrhu,
- informace na webových stránkách školy,
- omlouvání žáků pomocí SMS, e-mailu, telefonátu, následně zápis v omluvném listu,
- neformální akce – Dny otevřených dveří.

1.9 Evaluace preventivního programu

Formativní evaluace Preventivního programu (přípravy a procesu) probíhá vždy na konci školního roku, evaluace výsledků pak v následujícím období.

Na realizování tohoto preventivního programu dohlíží školní metodik prevence ve spolupráci s vedením školy. Na realizaci celého programu se podílí celý pedagogický sbor, zvláště třídní učitelé, školní metodik prevence, výchovný poradce a vedení školy.

Kvantitativní evaluaci zpracovává školní metodik prevence spolu s výchovným poradcem a vyhodnocení preventivního programu je součástí výroční zprávy školy.

O realizovaných akcích jsou vytvářeny hodnotící zprávy s fotodokumentací. Veškeré dění ve škole je prezentováno na webových stránkách, Instagramu a Facebooku školy.

Po uskutečněných akcích vždy probíhá zpětná vazba, zda se žákům akce líbila a jakým přínosem pro ně byla. Tato vazba je důležitou pro zjišťování efektivity preventivního programu. Preventivní program je vytvářen tak, aby bylo možné ho přizpůsobit momentální situaci a potřebám školy, a tak pružně reagovat na aktuální problémy.

Kontrola dopadu preventivního programu na žáky probíhá kvantitativně

- a) k uzavření klasifikačního období,
- b) k ukončení studia vzdělávacího oboru – po dvou, třech a čtyřech letech.

Kritéria kontroly pro jednotlivé třídy – počet zameškaných hodin, počet neomluvených hodin, počet výchovných opatření a snížených stupňů z chování, počet úspěšných akcí ve třídě.

Finanční zabezpečení preventivního programu:

- finanční dotace získané z projektů na aktivní činnost žáků,
- dotace od zřizovatele,
- finančních prostředky školy.

1.10 Přílohy

- Strategické plány,
- Legislativní opory,
- Plán třídnických hodin,
- Plán výchovné komise,
- Plán výchovného poradce,
- Plán školního metodika prevence.

1. STRATEGICKÉ PLÁNY

1. **Ohrožení žáků a pedagogických pracovníků agresivním pachatelem a pachatelem se zbraní.**
2. **Řešení závislostního chování (adiktologie) žáků.**
3. **Šikana a její řešení.**
4. **Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti.**

1. Ohrožení žáků a pedagogických pracovníků agresivním pachatelem a pachatelem se zbraní

Cílem postupu je:

- jednotný a správný postup řešení situací, kdy dochází k:
 - o zjištění, že žák má u sebe zbraň,
 - o zjištění, že žák ohrožuje zbraní sám sebe nebo spolužáky, žáky SŠ,
 - o zjištění, že žák nabízí, prodává zbraně žákům v prostorách SŠ,
 - o zjištění, že do prostor SŠ vnikl cizí člověk, který ohrožuje chod školy agresivním chováním nebo zbraní.

Charakteristika pojmu zbraně:

- zbraň je nástroj určený nebo v daném okamžiku použitý za účelem způsobení zranění či smrti živému organismu,
- zbraní se v trestním právu rozumí cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším způsobem,
- zbraní může být např. pistole a její napodobeniny, nůž, teleskopický obušek, boxer, tyčovité předměty, výbušniny, motorové vozidlo, ale i školní předměty (např. nůžky, pravítko, kružítko, propisovací tužka, batoh/taška, atd.).

1. Zadržení, nalezení zbraně u žáka nebo v prostorách SŠ. Zjištění, že žák nabízí, prodává zbraně žákům v prostorách SŠ.

Pracovník školy:

- zadrží, nalezne u žáka zbraň,

- zjistí, že žák nabízí nebo prodává zbraně žákům školy,
- v prostorách školy našel zbraň, postupuje:
 - je-li to možné, zbraň zadrží,
 - bezprostředně informuje ŘSŠ, ZŘPV, ZŘTV, VP nebo ŠMP, zákonného zástupce žáka, PČR a OSPOD,
 - provedou intervenční pohovor se žákem,
 - pedagogičtí pracovníci sepiší protokol o nález, zadržení, protokol se založí do agendy školy, pro žáka se vyvodí výchovná opatření podle školního řádu školy,
 - zbraň uloží na zajištěné místo (např. trezor a atd.),
 - zajistí dozor nad žákem, aby neopustil školu,
 - vyčkají příjezdu PČR a s ní plně spolupracují.

2. Zjištění, že žák ohrožuje zbraní sám sebe nebo spolužáky SŠ. Zjištění, že do prostor SŠ vnikl cizí člověk, který ohrožuje chod školy agresivním chováním nebo zbraní.

Pracovník školy, který zjistí, že žák nebo cizí člověk ohrožuje zbraní sám sebe nebo spolužáky, postupuje:

- cílem ochranného postupu pracovníka školy je především ochránit zdraví, život žáků a svůj vlastní,
- po zjištění, kde se agresor nachází, pedagogický pracovník postupuje:
 - o dané situaci bezprostředně informuje PČR, ZHS, ZZS, ŘSŠ, ZŘOV, ZŘTV: nejlépe mobilem číslo **158-PČR, 155-ZZS, 150-ZHS, 112-IC**: – informace – škola, adresa, počet agresorů, vybavení agresorů střelnými a jinými zbraněmi,
 - v případě, že nemůže probíhat rozhovor, nechat zapnutý mobil pro informaci o probíhající události na místě činu,
 - omezit vyjednávání s agresorem na minimum tak, aby nedošlo k zvýšení agresivního chování agresora,

- řídit se pokyny PČR, ZHS, ZZS, ŘSŠ, ZŘOV, ZŘTV – v areálu SŠ Jeřabinová 96 a na pracovišti odborného výcviku ul. Mládežníků 626, je-li to možné, odvádí organizovaně žáky únikovými prostory:
 - hlavní budova SŠ Jeřabinová 96 – centrální schodiště – v přízemí – hlavní vchod, východ přes prodejnu – dle nácviku opuštění školy při požáru,
 - odborný výcvik areál SŠ Jeřabinová 96 budova č.5 – hlavní vchod a vchody jednotlivých dílen OV,
 - odborný výcvik ul. Mládežníků 626, vchody jednotlivých dílen OV
- shromáždí žáky před vrátnicí areálu SŠ Jeřabinová 96 tak, aby záchranné složky mohly vjíždět do areálu školy,
- shromáždí žáky před budovou muzea ul. Mládežníků 228 tak, aby záchranné složky mohly vjíždět do areálu školy,
- omezí vstup žáků do prostor, kde se nachází agresor,
- žáky, kteří se nachází v blízkosti agresora, se snaží přemístit do bezpečných prostorů tak, aby snížil dopad agrese:
 - zamkne se v učebně s ostatními žáky (klíče od učebny jsou na stole pro učitele),
 - zabraňuje panice mezi žáky,
 - zabraňuje vstupu agresora do učebny (zatarasit dveře, krýt se lavicemi atd.),
 - v případě zranění žáků poskytuje první pomoc,
 - vypnout hlasité vyzvánění mobilů a jiných EZ u všech,
 - komunikovat s PČR, ZHS, ZZS, ŘSŠ, ZŘOV, ZŘTV,
 - vyčkat pokynů PČR nebo vedení školy k bezpečnému opuštění učebny,
- zaměstnanci školy opustí areál školy v přízemí – hlavní vchod, východ přes prodejnu – dle nácviku opuštění školy při požáru,
- vyčkat příjezdu PČR a s nimi plně spolupracuje při opuštění školy:
 - při příchodu PČR zvednout ruce směrem k příslušníkům,
 - nesahat do a pod oděv, do tašek, batohů (může být skrytá zbraň),

- neprovádět rychlé pohyby rukama a celým tělem (rychlá manipulace se zbraní, únik agresora),
- příslušníci PČR neví, kdo je agresor, kdo oběť a kdo mohl spolupracovat s agresorem,
- dbát pokynů příslušníků PČR při přemísťování z budovy školy k ZZS, ZHS,
- ZZS provede kontrolu zdravotního stavu a ošetření obětí,
- PČR provede osobní identifikaci a prvotní výsledky obětí.

2. Řešení závislostního chování (adiktologie) žáků

Cílem programu je:

- Jednotný postup řešení situací:
 - zjištění, že žák má závislostní jednání:
 - žák je závislý na alkoholu, omamných látkách, na příjmu potravin,
 - žák má projev netolismu:
 - na počítačových hrách,
 - sociálních sítí,
 - na internetových službách (různé formy chatu),
 - na virtuálních videích, mobilních telefonech,
 - na televizi aj.,
 - žák se sebepoškozuje,
 - žák má nevhodné sexuální chování,
 - zmapování žáků, kteří trpí závislostí, a určení o kterou závislost se jedná,
 - společné vzdělávání všech pedagogů na téma adiktologie,
 - společný postup při řešení závislosti žáka:
 - prevence v třídnických hodinách,
 - prevence ve výuce,
 - prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování,
 - příprava a organizace vzdělávacích akcí o škodlivosti užívání drog alkoholu,
 - ochranný režim (demokraticky vytvořený smysluplný školní řád, účinné dohledy učitelů),
 - spolupráce s rodiči,
 - spolupráce se školními poradenskými službami,
 - spolupráce se specializovanými zařízeními,
 - vztahy se školami z okresu Rokycan.

Charakteristika závislostního chování (dále jen závislost) žáků:

- závislost se projevuje v psychice žáka a je mnohdy doprovázena fyzickými projevy u žáka,
- závislost se může stát mimořádně nebezpečnou vůči samotnému žákovi či skupině žáků, která ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání ve škole a školském zařízení (dále jen škola),
- u závislých žáků dochází ke ztrátě harmonického rozvoje osobnosti a možnosti efektivní výuky. Informace o základních závislostech žáků je na serveru pro učitele pod výchovným poradcem - VP teorie.

Úloha ředitelky školy

- zodpovídá za chod školy,
- řídí a koordinuje práci všech pedagogických pracovníků, pracovníků školy a práci žáků školy,
- plní úlohy:
 - o škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky v souladu § 29 zákona č. 561/2004 Sb.,
 - o spolupracuje s řediteli ZŠ, SŠ,
 - o zabezpečuje spolupráci s poradenskými službami a se specializovanými zařízeními,
 - o motivuje pedagogy pro změnu,
 - o připravuje a mění s užším vedením školy školní řád,
 - o umožňuje společné vzdělávání všech pedagogů na téma adiktologie,
 - o zodpovídá za zpracování a zveřejnění Školního programu zaměřeného na prevenci a řešení závislostního chování žáků,
 - o zodpovídá za to, že s ním byli prokazatelně seznámeni pedagogičtí pracovníci a pracovníci školy do začátku školního roku,
 - o zodpovídá za to, že s ním byli prokazatelně seznámeni žáci školy,

- zajistí dohledy nad žáky a to tak, že každý zástupce ředitele školy mu předloží rozpisy dohledů nad žáky,
- zajistí doplnění školní knihovny o tituly týkající se závislosti.

Úloha třídních učitelů

Úloha třídního učitele je na škole nezastupitelná, nenahraditelná. Je velmi důležitá pro vedení, práci a kontrolu třídního kolektivu. Práce třídního učitele je velice náročná.

Třídní učitelé plní úlohy:

- mapují žáky ve třídě, kteří by měli projevy závislosti,
- provádějí v prvním ročníku pozorování žáků,
- v případě podezřelého žáka ze závislosti:
 - provádějí s ním pohovor o jeho závislosti,
 - provádějí pohovory ve vyšších ročnících se žáky, kteří mají základní symptomy závislosti,
 - toto oznamují ŘSŠ, ZŘTV, ZŘPV, VP, ŠMP, kteří provedou výchovnou komisi,
 - mapují místa, kde se žáci, kteří vykazují známky závislosti, scházejí,
- připraví a realizují v prvním ročníku adaptační den (dni) ve spolupráci s učiteli odborného výcviku,
- důsledně pracují v třídnických hodinách:
 - spolupracují se žáky třídy při přípravě a realizaci třídních aktivit (výlety, exkurze a atd.),
 - sledují vazby mezi žáky třídy,
- nepřehlíží projevy závislosti – kouření, pití alkoholu, nabízení drog, alkoholu a atd.,
- sledují sebepoškozování žáků,
- sledují docházku žáků a omlouvání, zameškaných hodin,
- řeší sám ve spolupráci s UOV jednorázový projev závislosti žáka nebo žáků,

- v případě, že se závislost u žáka nadále projevuje, oznamuje VP, ŠMP a ŘSŠ, ti svolají výchovnou komisi,
- informují zákonné zástupce žáků o chování jejich žáků písemnou formou,
- kopírují písemnou informaci, kterou předávají ŠMP, ta bude uložena,
- prokazatelným způsobem seznámí žáky s preventivním programem
- při zjištění, že TU přehlížel nebo neřešil závislostní chování žáka, bude jeho jednání posuzováno jako neplnění svých povinností.

Úloha pedagogických pracovníků

Úloha pedagogických pracovníků je na škole velmi důležitá. Spolu se žákem vytváří vnitřní klima školy. Je rozhodujícím partnerem žáka při jeho získávání vzdělání a odborné dovednosti.

Pedagogičtí pracovníci plní úlohy:

- sledují žáky, skupiny žáků, kteří vykazují známky závislosti,
- mapují místa, kde se žáci scházejí,
- sledují vazby mezi žáky třídy,
- nepřehlíží závislost žáků,
- řeší závislost žáků ve spolupráci s TU, jestliže se jedná o jednorázové jednání,
- oznamují TU, ŘSŠ, ZŘTV, ZŘPV, VP, ŠMP dlouhodobý projev závislosti žáka nebo žáků, ŘSŠ, ZŘTV, ZŘPV, VP, ŠMP provedou výchovnou komisi,
- dobrovolně se zúčastňují vzdělávacích programů zaměřených na problematiku adiktologie v rámci dalšího vzdělávání,
- připravují a organizují vzdělávací akce pro žáky o škodlivosti užívání drog a alkoholu.

Při zjištění, že pedagogický pracovník přehlížel nebo neřešil nevhodné chování, agresí, náznaky šikany nebo šikany žáků mezi sebou nebo vůči učitelům, bude jeho jednání posuzováno jako neplnění svých pracovních povinností.

Úloha ostatních pracovníků školy

Úloha ostatních pracovníků školy spočívá v zabezpečení chodu školy po stránce administrativní, po stránce opravy a údržby budov školy, zabezpečení stravování.

- Spolu s učiteli se podílí na vytváření vztahů k žákům a tím na vytváření vnitřního klimatu školy.
- Ostatní pracovníci školy při zjištění závislostního chování žáků toto oznamují pedagogickému pracovníkovi.

Úloha žáků školy

- dobrovolně přichází na školu získat odborné vzdělání pro svůj další život,
- žák spolu s učitelem vytváří vnitřní klima školy,
- stává se spolupracujícím partnerem učitele při získávání nových teoretických poznatků a praktických dovedností pro výkon budoucího povolání,
- plní Školní řád,
- při zjištění závislostního chování u spolužáka provádí oznámení blízké osobě, na linku důvěry, do schránky důvěry ve škole, rodičům, třídnímu učiteli, jinému pedagogickému pracovníkovi,
- žák, který ve škole užívá, vyrábí a nabízí omamné látky, porušuje Školní řád.

Úloha výchovné komise

- projednává závažné porušení školního řádu žákem nebo skupinou žáků,
- výchovnou komisi tvoří tým:
 - Vedoucí týmu:
 - ZŘTV,
 - ZŘPV,
 - VP,
 - ŠMP,
 - ostatní
 - třídní učitel,

- učitel,
 - učitel odborného výcviku,
 - žák,
 - skupina žáků,
 - rodiče žáka nebo žáků.
-
- jednání řídí ZŘTV nebo ZŘPV,
 - uskutečňuje se pravidelně každé úterý, v případě nutnosti i v jiné dny,
 - při jednání dodržovat pravidla společenského chování mezi sebou, vůči žákům, a rodičům,
 - z každého jednání pořizovat písemný zápis s podpisy všech účastníků,
 - při řešení vzniklé situace postupovat:
 - vyslechnout TU, U nebo UOV,
 - vyslechnou svědka/y události,
 - vyslechnout poškozeného žáka,
 - vyslechnout žáka, který danou situaci způsobil,
 - zadat ve třídě, ve skupině žáků sociometrický dotazník,
 - zajistit ochranu poškozeného žáka,
 - celou situaci uzavřít výchovnými opatřeními,
 - o celé situaci informovat pedagogické pracovníky a žáky školy,
 - s celou situací neprodleně seznámit zákonné zástupce žáků obou stran písemnou formou,
 - podle závažnosti případu provést oznámení na PČR, na místně příslušný orgán sociálně právní ochrany dětí, odbor péče o dítě.

Zadržení, nalezení omamné látky, alkoholu u žáka nebo v prostorách SŠ

Pracovník školy, který prokazatelně zjistí, že žák má v prostorách školy omamnou látku nebo alkohol postupuje:

- je-li to možné, zajistí omamnou látku nebo alkohol,

- bezprostředně informuje ŘSŠ, ZŘPV, ZŘTV, VP nebo ŠMP, zákonného zástupce žáka, PČR a OSPOD,
- provede intervenční pohovor se žákem,
- pedagogičtí pracovníci sepiší protokol o nález, zadržení, protokol se založí do agendy školy, pro žáka se vyvodí výchovná opatření podle klasifikačního řádu školy,
- je-li to možné, určí hmotnost omamné látky,
- je-li to možné, určí druh omamné látky,
- je-li to možné, určí druh alkoholu,
- omamnou látku uloží na zajištěné místo (např. trezor a atd.),
- alkohol uloží na zajištěné místo (např. trezor a atd.),
- zajistí dozor nad žákem, aby neopustil školu,
- vyčkají příjezdu PČR a s ní plně spolupracují.

Pracovník školy, který zjistí, že žák nabízí, prodává omamnou látku, alkohol žákům školy, postupuje:

- je-li to možné, zajistí omamnou látku nebo alkohol,
- bezprostředně informuje ŘSŠ, ZŘPV, ZŘTV, VP nebo ŠMP, zákonného zástupce žáka, PČR a OSPOD,
- provede intervenční pohovor se žákem,
- pedagogičtí pracovníci sepiší protokol o nález, odebrání; protokol se založí do agendy školy, pro žáka se vyvodí výchovná opatření podle školního řádu školy,
- omamnou látku uloží na zajištěné místo (např. trezor a atd.),
- alkohol uloží na zajištěné místo (např. trezor a atd.),
- zajistí dozor nad žákem, aby neopustil školu,
- vyčkají příjezdu PČR a s ní plně spolupracují.

Pracovník školy, který zjistí, že žák jeví známky vlivu omamných látek a alkoholu v prostorách školy postupuje:

- v případě potřeby poskytne pracovník školy žákovi první pomoc,

- bezprostředně informuje ŘSŠ, ZŘPV, ZŘTV, VP nebo ŠMP, zákonného zástupce žáka, PČR, ZZS a OSPOD,
- provede intervenční pohovor se žákem,
- pedagogičtí pracovníci sepiší protokol o stavu žáka; protokol se založí do agendy školy, pro žáka se vyvodí výchovná opatření podle školního řádu školy,
- zajistí dozor nad žákem, aby neopustil školu,
- vyčkají příjezdu PČR, ZZS a s ní plně spolupracují.

Zjištění, že do prostor SŠ vnikl cizí člověk, který není žákem SŠ, zákonným zástupce žáka SŠ a ohrožuje chod školy – nabízením nebo prodejem omamných látek a alkoholu

Pracovník školy, který zjistí, že do prostor SŠ vnikl cizí člověk, který není žákem SŠ, ani zákonným zástupce žáka SŠ, a ohrožuje chod školy nabízením nebo prodejem omamných látek a alkoholu postupuje:

- cílem ochranného postupu pracovníka školy je především ochránit zdraví, život žáků a svůj vlastní,
- omezí vstup žáků do prostor, kde se nachází cizí člověk,
- žáky, kteří se nachází v blízkosti cizího člověka, přemístuje do bezpečných prostorů tak, aby snížil dopad agrese,
- dojde-li k zadržení žáka cizím člověkem, přemístuje ostatní žáky do bezpečných prostorů tak, aby snížil dopad agrese cizího člověka,
- bezprostředně informuje PČR, v případě potřeby ZZS,
- snaží se omezit vyjednávání s cizím člověkem na minimum tak, aby nedošlo k zvýšení jeho agrese,
- vyčkají příjezdu PČR, ZZS a s nimi plně spolupracují.

3. Řešení šikany

Charakteristika šikany

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí (agrese), která ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání ve škole a školském zařízení (dále jen škola).

V místech jejího výskytu dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků, který je nezbytný pro harmonický rozvoj osobnosti a efektivní výuky. Na rozdíl od jiných druhů násilí, se kterými se setkáváme ve školním prostředí, je šikana zvláště zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Tak i při relativně malé intenzitě šikany může u jejich obětí docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu.

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu.

Mezi základní formy šikany podle typu agrese – typu nebo prostředků týrání patří:

- fyzická agrese, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti),
- verbální šikana, přímá a nepřímá,
- psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí informačních a komunikačních technologií),
- smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy).

Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Povaha a provedení útoku pak určuje její závažnost.

Důležité znaky šikanování:

- záměrnost,
- cílenost,
- opakování (není podmínkou),

- nepoměr sil,
- bezmocnost oběti,
- nepříjemnost útoku,
- samoučelná agrese.

Vnitřní stadia šikanování

První stupeň (zrod ostrakismu)

Žáci, kteří se dostanou na okraj skupiny, zakoušejí prvky šikanování, tzv. ostrakismus. Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen cítí špatně – nemilován a neuznán. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, intrikují proti němu, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování, která obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhý stupeň (zrod fyzické agrese a přitvrzování manipulace)

Ostrakismus, neboli zárodečný stupeň šikanování, může přerůst do dalšího vývoje. Důvodů bývá více, tři časté příčiny tohoto posunutí jsou:

- 1) v náročných situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci instinktivně sloužit jako „ventil“. Podněty – příliš těžké písemky, konflikt s učitelem, nebo prostě jen z faktu, že chození do školy je obtěžuje,
- 2) v příznivých podmínkách, kdy žáci spolu tráví hodně času a mohou vytvářet hlubší vztahy, např. na brigádě, horách apod. Místo toho však pro zvládnutí své nejistoty nebo „přežití“ šedivý program nebo z nudy nutkavě vymýšlejí a většinou rychle přitvrzují „zábavu“ na úkor nejzranitelnějšího spolužáka,
- 3) v jedné třídě se sejde několik výrazně agresivních antisociálů a v rámci své „přirozenosti“ od samého počátku používají násilí pro uspokojování svých potřeb.

Třetí stupeň (klíčový moment – vytvoření jádra)

Jestliže se nepostaví pevná hráz přitvrzeným manipulacím a mnohdy i počáteční fyzické agresi jednotlivců, často se utvoří skupina agresorů, tzv. „úderné jádro“. Toto jádro začne spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanuje nejvhodnější oběť. V této fázi bývá skupina rozdělena alespoň na dvě skupiny, které podle charakteru různými způsoby bojují o vliv v celé skupině. Jestliže se do této doby nezformuje žádná silná férová podskupina, která bude alespoň rovnocenným partnerem ve vlivu a popularitě svých členů, potom tažení podskupiny „jádra“ za mocí nerušeně pokračuje.

Čtvrtý stupeň (většina členů skupiny přijímá normy)

V případě, že není ve skupině pozitivní a silná podskupina, potom práce „jádra“ nerušeně pokračuje a nese své plody. Normy chování a agrese „jádra“ se stanou nepsaným zákonem. V této době se málokdo z celé skupiny proti normám postaví.

Pátý stupeň (totalita neboli dokonalá šikana)

Proces chování „jádra“ bez radikálního zastavení tohoto chování a pomoci skupině nezadržitelně pokračuje do posledního stádia nemoci kolektivu. V něm jsou normy „jádra“ přijaty nebo alespoň respektovány celou skupinou. Jde o rozdělení žáků na šikanující a na šikanované. Nejvyšší stupeň může mít další cestu, kdy dochází k prorůstání parastruktury s oficiální školní strukturou – je to absolutní vítězství šikanování.

Hlavní součásti programu:

- zmapování situace – analýza a evaluace (před a po zavedení programu a v jeho průběhu),
- motivování pedagogů pro změnu,
- společné vzdělávání a supervize všech pedagogů,

- užší realizační tým (ŘŠ, ZŘTV, ZŘPV, TU, UOV, VP, ŠMP, ŠP a atd.),
- společný postup při řešení šikany,
- primární prevence v třídnických hodinách,
- primární prevence ve výuce,
- primární prevence ve školních a mimoškolních programech mimo vyučování,
- ochranný režim (demokraticky vytvořený smysluplný školní řád, účinné dohledy učitelů),
- spolupráce s rodiči,
- spolupráce s poradenskými pracovišti,
- spolupráce se specializovanými zařízeními,
- spolupráce, vztahy se školami v okolí.

Proškolený pracovník, většinou školní metodik prevence, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.

V případě, že jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne škola sama, odborník postupuje podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky z venku, zejména z PPP, SVP.

Do komplikované šikany zařadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany, které krajně ohrožují bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývajícím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť – například známky úzkostné poruchy.

Šikanování je komplikovaný a paradoxní fenomén a běžné pedagogické postupy naprosto selhávají. Rovněž obecné a hotové „kuchařky“ v podobě receptů nefungují, spíše ublíží, než pomohou.

Klasifikace scénářů pomoci podle léčby, stadia a formy šikanování

- 1) situace, které zvládne škola sama:
 - první pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu,
 - celková léčba pro řešení prvních dvou stadií šikanování, RTP – Rámcový třídní program,
- 2) situace, kdy potřebuje škola pomoc zvenku:
 - první pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu,
 - první pomoc (krizové scénáře) pro obyčejnou pokročilou šikanu,
 - první pomoc (krizové scénáře) pro komplikovanou pokročilou šikanu, patří sem např. výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynčování,
 - celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou.

Dva scénáře pro školu:

- 1) scénář pro obyčejnou počáteční šikanu:
 - odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany,
 - rozhovor s informátory a oběťmi,
 - nalezení vhodných svědků,
 - individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubá chyba je konfrontace oběti s agresory),
 - ochrana oběti,
 - předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření),
 - rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku),
 - realizace vhodné metody:
 - metoda usmíření,
 - metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise s agresorem a jeho rodiči),

- třídnická hodina:
 - efekt metody usmíření,
 - oznámení potrestání agresorů,
 - rozhovor s rodiči oběti,
 - třídní schůzka,
 - dlouhodobá práce se třídou,
- 2) scénář pro výbuch pokročilé šikany – poplachový plán pro tzv. školní lynčování
- alarmující kroky pomoci:
 - zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany,
 - bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí,
 - příprava podmínek pro vyšetřování
 - zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy,
 - zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi,
 - pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře),
 - oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům,
 - vyšetřování
 - rozhovor s obětí a informátory,
 - nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků,
 - individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky,
 - rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi),
 - léčba
 - metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny,
 - nápravná opatření – škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření:
 - výchovná opatření napomenutí a důtka TU, důtka ŘŠ, podmíněné vyloučení a vyloučení ze školy – nelze použít v případě žáka, který plní povinnou školní docházku,
 - snížení známky z chování,

- převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny,
- vyloučení ze školy při opakování násilí po rozhodnutí výchovné komise nelze použít v případě žáka, který plní povinnou školní docházku,
- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu,
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu,
- škola umožní agresorovi individuální vzdělávací plán,
- nadále pracovat s agresorem i s obětí šikany,
- nadále pracovat s celým třídní kolektivem,
- nadále spolupracovat s PPP, SVP,
- spolupracovat s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a se zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči,
- spolupracovat v resortu sociální péče s oddělením péče o rodinu a děti s oddělením sociální prevence.

4. Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti

Cíle strategie:

- poskytnutí aktivit, které podporují školní úspěšnost,
- eliminace pedagogické příčiny školní neúspěšnosti,
- rozlišení absolutní a relativní školní neúspěšnosti,
- nalezení příčiny školní neúspěšnosti, řešení školní neúspěšnosti.

Školní neúspěšnost

- vážné nedostatky v prospěchu,
- výrazné neúspěchy ve škole.

absolutní školní neúspěšnost - výuková nedostatečnost, kdy žák neprospívá proto, že nemá dostatečně rozvinuté intelektové schopnosti,

relativní školní neúspěšnost - žák má neprospěch nebo špatný prospěch z příčin mimointelektových (např. pro momentální indispozici), které většinou lze odstranit.

Faktory relativní školní neúspěšnosti:

- sociálně psychologické,
- biologicko-psychologické,
- intrapsychické.

Příčiny školní neúspěšnosti:

Problémy žáka ve vyučovací hodině:

- nerozumí výkladu,
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty,
- rychlé tempo výkladu, ztrácí se,
- žák nedokáže určit, co je podstatné,
- nedostatečná soustředěnost,
- hluk ve třídě, vyrušování ostatními,

- problémy komunikace s vyučujícím,
- strach z vyučujícího,
- obava sdělit, že něčemu nerozumí,
- malá aktivizace žákovy osobnosti,
- nedostatky v respektování vývojových hledisek a principů pedagogické práce,
- nedostatky v interakci učitel a žák, resp. žák a spolužáci,
- nedostatky v psychologicko-pedagogickém postoji učitele vůči některým neprospívajícím žákům.

Problémy žáka s domácí přípravou:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě),
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky),
- neví, kdy a jak se učit, aby učení bylo efektivní,

Ostatní problémy podporující neúspěšnost:

- dlouhodobé zdravotní problémy,
- změna bydliště, dojíždění,
- problémy žáků ubytovaných v domově mládeže,
- nedostatky a závady v rodinném a školním prostředí,
- mentální, ale i kulturní, osobnostní a sociální podmínky života ve škole a v rodině,
- negativní názor rodičů na význam vzdělání jejich dítěte a jazyková kultura rodinného prostředí,
- výchova v rodině (výchova nedostatečná, ale i rozmazlující, příliš úzkostlivá, ambivalentní, laxní, kontrastní, perfekcionistická, protektivní, zavrhuje (otevřeně negativistická),
- psychické, zejména emoční strádání (deprivace a subdeprivace),
- problémy v partnerských vztazích,
- problémy se sexuální orientací,

- problémy v sociálním prostředí vrstevníků.

Řešení školní neúspěšnosti

- kvalitní pedagogická, speciálně-pedagogická a případně psychologická diagnostika žáka:
 - odhalení konkrétních příčin selhávání žáka ve škole,
 - diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb,
 - nastavení vhodných opatření.

Vhodná patření:

- individuální přístup (motivace, akceptování osobního pracovního tempa, vhodné metody a formy práce),
- přímá intervence učitele,
- poskytování individuálních konzultací a doučování,
- vypracování plánu pedagogické podpory, IVP (1. a 2. stupně).

Postup při řešení školní neúspěšnosti:

- práce učitele v hodině – výklad, skupinová práce žáků, vhodně zvolené úlohy k opakování a procvičování,
- práce se žákem,
- zvýšená spolupráce s rodinou žáka,
- práce se sociálním klimatem třídy.

Rodiče jsou informováni o výsledcích vzdělávání svých dětí v rámci konzultačních hodin a rodičovských schůzek, pomocí informací v programu Bakaláři, popř. e-mailem nebo telefonicky.

- V první fázi třídní učitel a učitel daného předmětu, ve kterém žák neprospívá (vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový), informuje o tomto zákonného zástupce a společně se domluví na dalším postupu.

- Třídní učitel a učitel daného předmětu následně stanoví termín další schůzky, při které se vyhodnotí úspěšnost nebo neúspěšnost zvoleného postupu - za koordinaci a realizaci odpovídá třídní učitel, učitel daného předmětu, popř. výchovný poradce nebo školní metodik prevence.
- Podle zájmu je možné využít individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem (případně rodičů, žáka a VP) - diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů).
- Při vysoké absenci žáka se může konat jednání s rodiči preventivně - třídní učitel, žák a zákonný zástupce.
- V rámci sociálního klimatu třídy je možné využít pozitivních sociálních vazeb v kolektivu, kdy si žáci v rámci třídy poskytují při výukových obtížích jednoduššího charakteru podporu vzájemně (např. skupinová práce žáků, složení skupin určuje učitel).

Formy a metody práce využívané při předcházení a řešení školní neúspěšnosti:

- stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním), dle ŠVP,
- zadávání pravidelných úkolů - zadání práce pro domácí přípravu - dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem,
- možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole, možnost doučování,
- užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu,
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu,
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva,
- domluva konzultační hodiny, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo.

PLÁN VÝCHOVNÉ KOMISE

Členové výchovné komise:

- VP - PaedDr. Milan Vít,
- ŠMP – Mgr. Ing. Jitka Spalová,
- ŘSŠ – Ing. Irena Vostrá,
- ZŘTV - Ing. Eva Koutská,
- ZŘPV - Bc. Dagmar Kfelířová,
- VUOV kovo - p. Opatrný,
- třídní učitelé a UOV.

Jednání výchovné komise:

- budova SŠ, jednací místnost VP č. 413 nebo kancelář ZŘTV č. 209,
- každé úterý od 9.00 hod.; dle závažnosti – ihned.

Hlavní body náplně práce:

- jednání se žáky, kteří porušili školní řád. A následně s jejich rodiči (pokud nejsou zletilí),
- doporučuje a konzultuje s TU a UOV postupy práce s problémovými žáky a další spolupráci s jejich rodiči při řešení vzniklého problému,
- předkládá ředitelce školy návrhy výchovných opatření pro žáky, kteří porušili školní řád,
- předkládá ředitelce školy návrhy na případné doplnění školního řádu,
- provádí písemný záznam z každého jednání se žáky a s rodiči. Záznam je podepsaný všemi účastníky jednání.

PLÁN VÝCHOVNÉHO PORADCE

1. Spolupracuje s třídními učiteli při vytvoření podpůrných plánů pro žáky s SPU.
2. Spolupracuje s třídními učiteli, učiteli, učiteli odborného výcviku a školním metodikem prevence.
3. Spolupracuje s výchovnými poradci ZŠ okresu Rokycany, s ÚP, PČR, MÚ Rokycany a s PPP Rokycany.
4. Vytvoří plán výchovné komise a podílí se na její činnosti.
5. Přípravuje a realizuje náborovou činnost žáků devátých ročníků pro školní rok 2019 / 2020.
6. Podílí se na přípravě a průběhu dnů otevřených dveří
7. Pomáhá žákům při výběru nástavbového studia, VOŠ a VŠ po ukončení studia na SŠ.
8. Přípravuje a realizuje ve spolupráci ŠMP Školní řád, Preventivní program.
9. Spolupracuje s ŠMP při vytváření sociometrických dotazníků pro žáky.
10. Spolupracuje s ŠMP, TU a UOV při vyhodnocení sociometrických dotazníků pro žáky.
11. Vyhodnocuje plán VP.

PLÁN ŠKOLNÍHO METODIKA PREVENCE

1. Přípravuje a realizuje ve spolupráci ŠMP Školní řád, Preventivní program.
2. Pravidelně pracuje ve výchovné komisi.
3. Spolupracuje se ŠMP ZŠ okresu Rokycany s ÚP, PČR, MÚ, PPP Rokycany.
4. Spolupracuje se všemi pedagogickými pracovníky SŠ.
5. Ve spolupráci se všemi pedagogickými pracovníky SŠ sleduje nevhodné chování žáků vůči sobě a učitelům, závadné chování žáků: krádeže, užívání a distribuce návykových látek atd.
6. Vyhodnocuje plán ŠMP.
7. Vyhodnocuje ve spolupráci s VP plnění Školního řádu, Preventivního programu.

PLÁN TŘÍDNICKÝCH HODIN

Třídní učitelé na třídnických hodinách a učitelé odborného výcviku ve skupinách žáků:

- stanoví termín třídnických hodin – minimálně 1x měsíčně,
- provedení třídnické hodiny zaznamenají do ETK,
- věnují se omlouvání absence,
- hodnotí průběžně chování a prospěch žáků,
- projednávají organizační věci,
- při třídnické hodině využívají metody práce s kolektivem třídy,
- zařazují témata podle měsíce: pořadí témat lze měnit.

Září	seznámení s Preventivním programem a Školním řádem,
Říjen	prevence proti šikaně, seznámení žáků s teorií šikany, sebepoškozování,
Listopad	společenské chování žáků - mezi žáky, informace o netolismu,
Prosinec	intolerance, xenofobie, rasová nesnášenlivost, příslušnost k subkulturám,
Leden	hodnocení jednotlivých žáků a kolektivu třídy (vztahy ve třídě, chování vůči jiným žákům ze školy, chování žáků vůči učitelům),
Únor	škodlivost kouření, pití alkoholu a užívání návykových látek,
Březen	riziková sexuální chování,
Duben	náboženská tolerance,
Květen	hodnocení jednotlivých žáků a kolektivu třídy (vztahy ve třídě, chování vůči jiným žákům ze školy, chování žáků vůči učitelům),
Červen	seznámení se s plněním Preventivního programu.

Při každé třídnické hodině - hodnocení chování, prospěchu a absence žáků.

doporučené metody:

- metoda skupiny:
 - o slouží k práci s tématem TH,

- rozdělit žáky do libovolných skupin,
- skupiny lze každou TH měnit,
- sledujeme chování žáků, vzájemné vztahy,
- sledujeme klima ve třídě,
- metoda kruhu
 - slouží k práci s tématem TH,
 - rozestavět židle do kruhu, nejčastěji bez stolku,
 - všichni žáci mají rovnocenné postavení,
 - sledujeme chování žáků, vzájemné vztahy,
 - sledujeme klima ve třídě,
- metoda dvojic:
 - slouží k práci s tématem TH,
 - rozdělit žáky do libovolných dvojic,
 - dvojice lze každou TH měnit,
 - sledujeme chování žáků, vzájemné vztahy,
 - sledujeme klima ve třídě,
- metoda kruh v kruhu:
 - slouží k práci s tématem TH,
 - rozdělit žáky do libovolných dvojic, trojic,
 - ostatní žáci sledují práci této skupiny
 - vyhodnotí, co dělali dobře a co špatně,
 - skupiny lze každou TH měnit,
 - sledujeme chování žáků, vzájemné vztahy,
 - sledujeme klima ve třídě.

ZÁKLADNÍ LEGISLATIVNÍ OPORY

- Školský zákon 561/2004 Sb., úplné znění od 15. 2. 2019, zákon ze dne 24. září 2004
- Zákon o pedagogických pracovnících 563/2004 Sb., aktuální znění, zákon ze dne 24. září 2004
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1. 11. 2018
- Vyhláška č. 353/2016 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění účinném od 1. 11. 2018
- Vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění účinném od 1. 11. 2018
- Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění účinném od 1. 9. 2018
- Vyhláška č. 47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem
- Vyhláška č. 16/2005 Sb., o organizaci školního roku
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT- 22294/2013-1)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (č.j.: MSMT-37 014/2005-25)

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu (č.j.: MSMT-11 691/2004-24 ze dne 6.4.2004)
- Aktualizované přílohy metodického doporučení MŠMT – alkohol, návykové látky, tabák
- Zákon č. 359/99 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (č.j.: MSMT 14423/99-22v)
- Vyhláška č. 197/2016 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, (č.j. : MSMT 11 691/2004-24)